

Юринець Ю. Л.,
професор кафедри
конституційного і адміністративного права, д.ю.н., доцент
Мировська К.О.
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний Авіаційний університет

КОНСТИТУЦІЙНІ ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА

Конституція України - це система загальнообов'язкових норм, що мають, як правило, вищу юридичну силу і регулюють основи відносин між державою, з одного боку, людиною і суспільством - з іншого, а також визначають базові засади організації самої держави та її відносин зі світовим товариством [1].

Таким чином, кожен громадянин України повинен неухильно дотримуватися основного закону своєї держави і не суперечити йому своїми діями.

Відповідно до ч.1 ст.29 Загальної декларації прав людини, яка була ратифікована Україною, зазначається, що «Кожна людина має обов'язки перед суспільством, у якому тільки й можливий вільний і повний розвиток її особистості» [2].

Основний обов'язок громадянина – це встановлені Конституцією держави вид і міра його необхідної обов'язкової поведінки. Щоб людина могла успішно реалізувати свої права, отримувати від суспільства певні матеріальні й духовні блага, вона повинна виконувати покладені на неї обов'язки, віддавати суспільству свою працю, свої зусилля, піклуватися про державні та громадські справи [3].

Конституційні права, свободи та обов'язки, які несе громадянин перед своєю державою, перед іншими громадянами, перед організаціями, в поєднанні з конституційними принципами та гарантіями, в цілому становлять основи правового становища громадян або конституційний статус особистості в Україні.

Умовно обов'язки можна поділити на певні групи. Наприклад, за сферою економічного і соціального життя, культурною діяльністю, суспільно-політичним життям, а також особистої та індивідуальної свободи особи [5].

Основним обов'язком людини і громадянина є дотримання Конституції та законів України. При виконанні цього обов'язку особа повинна дотримуватися і підзаконних актів, і актів органів місцевого самоврядування.

Якщо говорити про сферу економічного й соціального життя – це обов'язки сплачувати податки і збори, подавати декларації про свій майновий стан і доходи, зберігати природу і охороняти її багатства.

У царині культурної діяльності громадяни несуть обов'язки з охорони природи, історичних пам'яток та інших культурних цінностей, і при необхідності відшкодовувати завдані ними збитки.

До обов'язків у сфері суспільно-політичного життя належать оберігати інтереси держави і сприяти зміцненню її могутності й авторитету; захищати Вітчизну, служити у Збройних Силах України; поважати національну гідність інших громадян.

У царині особистої та індивідуальної свободи серед обов'язків громадян України – не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Обов'язок, який випливає з ч. 2 ст. 53 Конституції України, отримати повну загальну середню освіту. Ухилення батьків або осіб, що їх замінюють, від обов'язку забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей тягне адміністративну або кримінальну відповідальність, передбачену законодавством України;

Відповідно до ст. 51 Конституції України кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї. Батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків. Зміст цих обов'язків більш точніше деталізується в Сімейному кодексі України.

Отже, кожен громадянин повинен дотримуватися обов'язків, які передбачені в основному писаному законні держави, за для розвитку інших осіб, соціальних груп, націй і людства в цілому.

Література

1. Конституційні обов'язки людини і громадянина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1842112046812/pravo/konstitutsiyni_obovyazk_i_lyudini_gromadyanina_ukrayini

2. Загальна декларація прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
3. Основні обов'язки людини і громадянина. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://pidruchniki.com/1642050143037/pravo/osnovni_obovyazki_lyudini_gromadyanina
4. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 1 вересня 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Юринець Ю.Л. Конституційне право України Навчальний посібник // Ю.Л. Юринець. – Ужгород : ФОП Брежа, 2014. – 368 с.